

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

D I R E C T O R : C I R U E C O N O M U

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESADESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

A B O N A M E N T U L

Pe an, în România	40 lei
6 luni	20 „
3 luni	10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, **CALEA RAHOVEI—5**
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

Vol. II, ediția II, Dreptul civil Alexandresco, este de vânzare la Curierul Judiciar. Prețul 18 lei. Persoanele care s'au abonat îl vor primi cu 15 lei.

Rugăm pe d-nii abonați care și-au schimbat domiciliul, să ne anunțe printr-o carte poștală, indicându-ne exact noua D-lor adresă, pentru a putea primi regulat ziarul

S U M A R

Despre penalitățile la Români, în timpul lui Mathei Basarab și lui Vasile Lupu, de d-l Ciru Economu; JURISPRUDENȚA:

Înalta Curte de Casație, secția I: *Preotul G. Ionescu cu G. Zamfirescu*;

Idem: *Firma Eschenazy & Cohen cu M. Török*;

Idem: *Ministerul Lucrărilor Publice cu Stamate Dinescu*;

Constituirea Societății de patronaj pentru deținuți condamnați și copii minori părăsiți și discursul d-lui Ch. Pherechydé, de Iscod.

DESPRE PENALITĂȚILE LA ROMÂNÎ

IN TIMPUL LUI

MATEÎ BASARAB ȘI VASILE LUPU (*)

Ceea ce isbește atențiunea, când compară cineva pravilele lui Mathei Basarab cu ale lui Vasile Lupu, este perfecta similitudine ce există între ele din punctul de vedere represiv. Nu numai pedepsele sunt aceleași pentru aceiași natură de fapte, dar încă și redacțiunea textului legii nu diferă într-un nimic una de alta. Ar zice cine-vă că aceiași inteligență a legiferat pentru ambele Principate. Asemănarea se poate lesne explica prin faptul că un codice a fost copiat de pe cel-lalt. Totuși, lucrul nu rămâne mai puțin curios, mai ales când ne gândim la vrajba și la disensiunile ce au existat între Domnul Muntean și cel Moldovean, și când, nicăieri, în

ante-prounerile care precedă lucrările lor, nu vedem spindu-se că unul a luat opera celui-lalt drept model. Deosebirile ce există între aceste două corpuri de legislațiune penală consistă numai în distribuțiunea materiei și ordinea în care s'a așezat în ele fie-care categorie de fapte și de pedepse. Ast-fel, de exemplu, pravilele lui Vasile Lupu încep seria crimelor cu furtisagul, pe când ale lui Mathei Basarab o încep cu agenții provocatori și cu acei care insultă și maltratează pe funcționarii publici. Nu mă voi ține de nici una din aceste împărțeli.

Ceea ce isbește încă atențiunea, când examinăm aceste legiuri, este escesiva facultate acordată judecătorului de a aplica, în o mulțime de cazuri, pedeapsa ce va găsi de cuviință. Și notați că această facultate nu era mărginită, ca în legile noastre moderne, la minimum sau la maximum dintr-o pedeapsă d'inainte prevăzută de legiuitor, ci era cu totul absolută. Ast-fel, judecătorul putea, de câte-ori determinarea pedepsei era lăsată la apreciațiunea lui, să dea pentru culpele ce i se deferea, sau cea mai gravă din pedepse, adică moartea, sau cea mai ușoară din ele, adică amenda.

Înțelegeți cât de mare era puterea unor oameni îmbrăcați cu asemenea atribuțiuni și cât de însemnată ar fi trebuit să le fie înțelepciunea și moderațiunea. Ar fi fost, de sigur, de un mare interes pentru noi să cunoaștem mai de aproape cum se distribuia justiția, cum și cine erau judecătorii pe acele vremuri. Din nenorocire, documentele ne lipsesc în această privință. Ar fi fost asemenea de o mare importanță pentru istoria dreptului nostru național ca un magistrat sau un om de legi de pe atunci să ne fi transmis procedura urmată în judecarea pricinilor, cum se instruia afacerile criminale, ce fel se da tortura, în ce consistă această tortură, căci pravilele lui Vasile Lupu și lui Mathei Basarab nu se explică categoric asupra acestui punct. Ele

(*) Vezi Curierul Judiciar, No. 72 din 907.

lasă a se vedeă că casna există pentru inculpați, însă nu hotărăse când și în ce mod trebuia să li se aplice. Cu toate acestea, judecând de pe dulceața relativă a pedepselor propriu zise, putem afirma că ea nu era așa de îngrozitoare, nici nu se aplică cu acel rafinament de savantă cruzime ce am constatat la celelalte state ale lumii civilizate. Ea se reducea, probabil, la bătăi sau la alte mijloace de constrângere rudimentare, întrebuințate încă, din nenorocire, de unii din primarii noștri contemporani.

Sosesc acum la cercetarea penalităților prevăzute în condicile lui Mathei Basarab și lui Vasile Lupu.

Știința penală modernă consideră din trei puncte de privire faptele omului, care pot da naștere la o represiune. În alți termeni, ea găsește că ne putem face în trei feluri culpabili: față cu Statul, față cu persoana și față cu averea particularilor. Între crimele și delicturile contra Statului intră și acele săvârșite contra funcționarilor și agenților lui, falsificările de monetă, în fine tot ce e relativ la interesul public. Crimele și delicturile contra persoanei sunt făcute în scop de a lovi viața, onoarea, bunele moravuri ale unui om. În fine, în seria crimelor și delicturilor contra averii, intră furtisagul, tâlhăria, tot ce se atinge de munca și de proprietatea aproapelui.

Aceste principii sunt recunoscute de pravilele lui Matei Basarab și lui Vasile Lupu, și pedepse sunt hotărâte contra acelor care nesocoteau aceste lucruri respectabile.

Judecătorii, solii, oamenii domnești, într'un cuvânt, funcționarii publici, erau așa de protegiați prin caracterul misiunii lor, încât atingerile ce li se aduceau, în exercițiul funcțiunii lor, erau considerate ca crime de les-majestate și pedepsite în consecință. Aceia chiar care se sfătuiseră să ucigă pe niște asemenea funcționari, cu toate că nu apucaseră să își pună planul în executare, erau osândiți la decapitare. Cu toate acestea, în schimb, se cerea de la funcționarii publici o purtare fără cusur, și nu se aplică nici o penalitate acelor care îi maltratau, sau chiar îi ucideau atunci când dănsii voiau să comită vre-o nedreptate.

Crima de falsificare de monetă, dacă se săvârșea într'un oraș mare, era și dănsa asimilată cu cea de les-majestate. Culpabilul era deci condamnat la tăierea capului; apoi corpul i se ardea și bunurile îi erau confiscate. Dacă falsificarea se urmă într'un târgușor, în vedere că pericolul nu era așa de mare, fiind-că calpuzanul nu avusese posibilitatea să pună în circulațiune o prea însemnată cantitate din moneta fabricată de dănsul, pedeapsa era mai ușoară. I se tăia

numai capul, fără a i se arde corpul sau a i se confiscă averea. Cu această ultimă pedeapsă se osândeă și funcționarul public care, cu rea credință, favorisă circulațiunea banilor răi, precum și particularul care, știind, nu denunță justiției locul unde se făcea monetă falsă sau care o primea pentru a o împrăști în public.

Omuciderea se pedepsea cu moartea. Părintuciderea, considerată ca crima cea mai atroce, atrăgea după dânsa cea mai grea din pedepse. Ast-fel, osânditul pentru un asemenea fapt avea mai ânteu mîna dreaptă tăiată; apoi era târât de coada unui cal până în locul supliciului și acolo era tăiat șuvițe. Otrăvitorul asemenea avea o pedeapsă mai gravă de cât ucigașul ordinar. Crima lui se resfrângea și asupra copiilor lui, care rămăneau fără nici o cinste și rușinați în fața tuturilor. Cât despre acela care îi procurase otrava, soarta lui era lăsată la voia judecătorului.

Cu tot respectul ce bătrâni criminaliști profesază, în opera lor, pentru viața umană și cu toată severitatea cu care lovesc pe acei care se atingeau de dânsa, ei prevăd, totuși, o mulțime de cazuri în care cine-va putea să o ridice fără nici o răspundere. Ast-fel, bărbatul care își prindea femeia în flagrant delict de adulteriu avea drept să o omoare, fără vină. Tatăl care își găsea fata curvind o putea uide, d'impreună cu complicele ei, fără frică de certare. Mai mult de cât atât, el putea uide și pe femeia curvarului, și avea voe a își delega dreptul și fiului său. Fata care era siluită de tatăl-său sau de fratele-său volnică era să le ridice viața. Soțul, soției căruia se făcuse vre-o răutate, o putea spăla în sângele insultătorului. Omul care prindea pe vre-un fur asupra faptului, dacă nu cunoștea cine este, sau dacă se împotriva, și dacă obiectul furat valora mai mult de doi galbeni, avea ertare să îl ucidă. Asemenea și acela care era insultat de un om înarmat chiar printr'o simplă palmă, etc.

Lovirile și rănirile din care se pricinuea moartea erau pedepsite întocmai ca omuciderea. Cu toate acestea, dacă pacientul nu se căutase, după cum se cuvine, sau dacă recursese la descănțete pentru a își recăpăta sănătatea, sau dacă luase medicamente supărătoare, care îi agravaseră răul, moartea lui nu era considerată ca provenind din loviri sau răniri ce primise. Avisul medicilor avea o mare însemnatate în asemenea cazuri și era de crezut de preferință martorilor. Când se întâmplă însă ca mai mulți medici, care examinaseră pe bolnav, să fie de o părere deosebită, se luă în vedere dacă membrul era sau nu organ esențial al vieții. În primul caz, se credeau medicii care susținuseră afirmativa; în cel d'al doilea, cei-lalți.

Insultele erau de două feluri: mari și mici. Ele erau mari când se adresa Domnului țarei sau unor înalte persoane bisericești. Mai erau încă considerate ca insulte mari faptele de a fi tăiat unui om barba, acest semn al virilității, ținut în așa mare respect la popoarele din Orient; de a fi adresat injurii într-o biserică, într'un târg, într'un loc de cinste, sau în propria lui casă; de a l fi bătut la sânge, etc. Cele-l-alte erau socotite ca mici, chiar când se produceau prin aplicarea de palme sau prin bătăi, cari însă nu scosese sânger. Judecătorul avea un drept absolut de apreciațiune în reprimarea insultelor și lovea pe culpabil după cum credea de cuviință. Cu toate acestea, când era vorba de insultă adusă Domnului țarei, el era dator să întrebe pe Suveranul său ce pedeapsă se cuvine insultătorului și trebuie să aplice pe aceea care i se indicase. Mai era încă un fel de insulte, acele cari se făceau prin scrisori. Ele erau privite ca mai grave și se pedepseau cu mai multă severitate. Judecătorul pronunța dar ocnă, sau confiscarea averei, sau isgonirea culpabilului din locul său, sau plimbarea lui pe ulițe cu necinste. În unele cazuri, el pronunța chiar moartea, dacă faptele imputate prin scrisoare, de ar fi fost în adevăr comise, ar fi expus pe acela căruia erau atribuite la pedeapsa cu moarte. Aceleași pedepse se aplica și acelor cari povățueau trimiterea unor asemenea scrisori, sau cari puneau să le scrie.

Dar partea însemnată a acestor legiuri penale este aceea care se ocupă de bunele moravuri. În acele timpuri depărtate, cu obiceiuri patriarhale, în care omul trăea în casă, în mijlocul familiei sale, necunoscând luxul, nici tapiagiul existenței moderne, temându-se sinceramente de păcat, era natural ca pornirile contra a tot ce i se părea permis în domeniul moralei să i facă impresiune și să i inspire oroare. Legislațiunea trebuie să reflecteze și dânsa aceste sentimente răspândite în popor, și, deci, pedepsele ce prescrieă contra acelor ce revoltau pudoarea publică erau cumplite. Părintele care negocia cinstea fetei sale se osândeă la ocnă. Afară de aceasta, i se confiscau bunurile și i se ridică puterea părintească. Mama care cădea în aceeași crimă se pedepsea cu tăierea nasului. Bărbatul, care își prostituia soția se condamnă la moarte. Judecătorul era totuși autorizat să substituie, după împrejurări, acestei pedepse alta care i se părea de cuviință. Une-orî, el pronunța gonirea unor asemenea bărbați din locul lor; alte-orî, spre semn de necinste, ordonă să i plimbe pe uliți, în pielea goală, călare pe măgari, cu fața întoarsă spre coada măgarului, pe când fe-

mea lor conducea măgarul de dârlog. Incestul, când se urmă între ascendenți și descendenți, se pedepsea cu moartea. Când se urmă între rude mai depărtate, se pedepsea după vocea judecătorului. Cu toate acestea, în asemenea cazuri, femeea se bucură de mai multă indulgență, ca fiind mai proastă, zice textul legii. În acelaș mod se pedepsea și bigamia.

În privința atentatelor contra pudoarei urmate cu violență, se avea în vedere diferite împrejurări, după cari se orânduia penalitatea faptuitorului. Ast-fel, vârsta pacientei, starea ei civilă, calitatea ei de mireană sau de față bisericească, pozițiunea socială a siluitorului, erau atâtea considerațiuni cari făceau să varieze pedeapsa. Dacă siluirea se săvârșia asupra unei fete de două-spre-zece ani, prin întrebuințare de violențe mari, adică cu mână armată, pedeapsa la care se espunea culpabilul era moartea. Când violențele nu erau mari, judecătorul osândeă după cum găsea de cuviință. Dacă fata era în etate de a fi măritată, siluitorul, de era bogat, își perdeă jumătate din avere; de era sărac, era bătut și gonit din locul său. Dacă victima era femeie văduvă, necinstea ce suferise se pedepsea în bani. Dacă era călugăriță sau mireană, așteptând într-o monastire timpul călugăriei, crima se pedepsea cu moartea. Dacă faptul se săvârșea de un rob asupra fetei stăpânului său, pedeapsa ce i se da era arderea. Dacă se săvârșea de un obraz bisericesc, judecătorul îi aplica închisoarea într-o monastire pe timpul cât găsea de cuviință. Cât despre răpitori, ei se pedepseau cu moartea, fără distincțiune de persoana răpită.

Ideile religioase ale timpului daseră naștere la aspre penalități și pentru împreunările contra naturei. Amestecarea sângelui cu un dobitoc espunea pe culpabil la pedeapsa decapitărei și, după moarte, corpul lui era ars d'impreună cu al dobitocului. Sodomia, adică unirea bărbatului cu parte bărbătească, se osândeă în acelaș fel. Sodomlenii perdeau încă dreptul de a dispune de averea lor prin testament, și judecătorul n'avea drept să le reducă nici-odată pedeapsa. Înainte de judecată, ei erau afurisiți de biserică. Femeile cari se frecau împreună pentru a își satisface pofttele erau asemenea pedepsite cu moartea.

Dar una din pedepsele cele mai teribile, tot în domeniul bunelor moravuri, era acea rezervată pentru dascălița sau femeea căreia se încredința o fată pentru a o învăța carte sau o meserie și care o prostituă. I se vărsa plumb topit pe gură pentru ca, zice textul pravilei, «să i între pe grumați la inimă, căci prin aceste membre au eșit relele povețe cari au secăt inima părinților». Se pedepsea cu severitate, și după

voea judecătorului, și proxenetul care ținea mueri în casă pentru a le specula și acela care, cu bună știință, îi închiria casa spre acest sfârșit. După împrejurări, asemenea oameni erau sau omorâți, sau trimiși la ocnă, sau goniți din locul lor, sau plimbați pe uliță și bătuți la piele.

După cum persoana particularilor era îngădită și protejată prin aspre penalități, tot asemenea era și averea lor. În prima linie, găsim ceea-ce numim luările printr'ascuns, cari sunt cea mai directă manifestațiune a omului contra proprietății altuia. Ele erau de două feluri: mari și mici. Furturile mari aveau de obiect un lucru de o valoare însemnată. Erau considerate ca atari furturile cari se comiteau în prejudiciul unui om de mare cinste, sau se urmau prin spargere, prin escaladă, prin chei potrivite, sau se săvârșiau de niște oameni deprinși cu nisce asemenea delictе. Furturile mici erau acele cari nu întruneau aceste condițiuni. Autorul furtului era răspunzător în două feluri: cu averea sa, pentru reparațiunea pagubei; cu persoana sa, pentru esemplul celor-lalți. Păgubașul, cu știrea justiției, putea face perchisițiune pe la toți pe câți îi bănuia că au comis furtul de care suferise, afară totuși dacă bănuitul era om de o onorabilitate cunoscută.

Ca pedeapsă propriu zisă, furtul mare se pedepsea în genere cu spânzurătoarea. În caz de efracțiune, de escaladă, de chei potrivite, se făcea următoarea distincțiune: dacă faptul se săvârșea zioa de un om de bună condițiune, autorul era isgonit pentru câtă-va vreme din locul său; dacă se săvârșea, tot zioa, de un om de rând, acesta se pedepsea cu bătaia și cu ocnă pe timp mărginit. Pedeapsa omului de bună condițiune era isgonirea din locul său pentru tot-d'a-una, dacă comitea furtul noaptea, și a omului de rând bătaia și ocnă pe viață, dacă l comitea în aceleași condițiuni.

Fără îndoială că nu pot intra în esaminarea numeroaselor cazuri de furt prevăzute în pravi-lele lui Matei Basarab și lui Vasile Lupu. Voi cită însă furturile de robii sau de feciori ai altora cari se reprimau cu mai multă severitate. Ast-fel, dacă asemenea fapte se săvârșeau de un om de rând, acesta era osândit la spânzurătoare și târât de coada cailor până în locul supliciu-lui său. Aceiași asprime era întrebuintată și pentru furturile de dobitoace, așa de facile de comis și așa de păgubitoare, în efectele lor, pentru locuitorii unor țeri agricole ca ale noastre. Răufăcătorii moderni, cari se dedau acestei industrii puțin onorabile, să afle cu spaimă pedepsele la cari se espuneau strămoșii lor, a căror me-

serie caută să o continue și să o perfecționeze. Predecesorii lor ar fi fost fericiți să poată scăpa cu câte-va luni sau ani de închisoare, căci perspectiva ce îi aștepta era teribilă. Pentru asemenea fapte ei erau duși la spânzurătoare, ba, une-ori, când întrebuintau violența, li se scotea chiar ochii.

Cât despre furturile mici, ele se pedepseau generalmente cu bătaia. Dacă însă culpabilul cădea în recidivă, se însemnă la nas, ca toți să l cunoască. Dacă repetă lucrul pentru a treia oară, i se dă moartea în furci. Asemenea se pedepseau și acei cari furau din biserică sau de la stăpân. Pentru prima oară, li se tăia sau li se însemnă nasul; pentru a doua oară, se trimiteau la spânzurătoare. Cu toate acestea, omul sărac care fură de mare nevoie și numai atât cât îi era necesar pentru hrana sa, se ertă de orice vină.

Ca furii se mai pedepsiau, ținându-se însă socoteală de gravitatea faptului: agenții provocatori ai unor asemenea fapte; acei ce găseau pe drum obiecte pierdute și nu le înapoiau; acei ce luați lucruri de la case care ardeau și nu le restituiau până a doua zi; acei ce strămutau hotarele; acei ce nu înapoiau banii luați cu împrumutare sau violați depositul ce li se încredințase, etc.

Tălhăriile se pedepseau cu spânzurătoarea.

Esistă încă o serie de fapte pentru cari se hotărâsc pedepse a căror severitate cu greu o putem pricepe în zilele noastre. Ast-fel, se pedepsea cu 30 de lovituri de toiag acela care introdusese vitele sale în ograda altuia pentru a i strică produsele. Se aplica 100 toege aceluia care omoră cânele din turma altuia. Se tăia mânele aceluia care, cu rea credință, tăia pomul altuia sau vița lui roditoare, sau îi strică gardul pentru a i mari proprietatea etc.

Jurământul mincinos avea o pedeapsă cumplită: se tăia limba culpabilului.

Cu aceiași strășnicie se pedepsiau și dările de foc. Dacă focul se pune la casa sau la bucatele altuia, făptuitorul se osânde a fi el însuși ars; dacă se pune la pădurea sau la gardul altuia, culpabilul era bătut și i se pecetluiu mânele; dacă se pune în fine la grajdul său la fânul altuia, i se tăia mânele cu desăvârșire.

Severitatea de multe-ori escesivă a acestor pedepse, trebuie să o spun, era îndulcită prin o mulțime de împrejurări cari autorisau pe judecător să tempereze într'un mod simțitor rigoarea legii și să respecte regulile umanității. Aceste împrejurări erau în număr de șase-spre-zece. Ele decurgeau din lipsa de viclenie sau, cum am

zice noi, în limbajul nostru modern, din lipsa de intențiune frauduloasă, din lipsa de interes, din frică, din sburdălnicie, din rea povață, din miserie, din nevoie, etc. Mânia și provocațiunea erau asemenea cauze care contribuiau la micșorarea pedepsei. Asemenea și etatea, socotită pentru copii de la 10—25 ani, pentru bătrâni de la 50—70 ani. Beția era încă o circumstanță favorabilă pentru acusat, însă trebuia să se observe ca criminalul să nu se fi îmbătat înadins pentru a-și comite crima fără multă răspundere. În aceiași categorie mai intrau nebunia sau lipsa de întregime a minții:—obiceiul locului, când cine-va urmă după cum se obișnuia la locul său, fără a ști că aiurea aceasta constituie o faptă pedepsită de lege;—numărul criminalilor, căci, în cas de pedeapsă cu moarte, ar fi fost aspru a se rădica viața la o mulțime de fapte omenești;—ordinul Domnului său al superiorului său;—slăbiciunea și neputința firei, de oare-ce femeile au mai puțină judecată de cât bărbații și oamenii înclinați mai puțină de cât cei instruiți;—somnia sau somnambulismul; dragostea, pasiunea, amorul;—rangul, în sensul că boerul avea drept la oare-cară menajamente;—iscușința și deșteptăciunea criminalului, dacă mai ales el posedă vre-un meșteșug util;—schimbarea religiunii și pocăința către Dumnezeu;—surzenia și muțenia;—în fine calitatea celui ce aducea păra, fiind-că nu era permis rudelor să se părăscă una pe alta.

După cum vedem, asprimea vechilor noastre legiuri penale din al XVII-lea secol era lucru de nimic pe lângă ceea ce se petrecea în alte țări. Ele aveau cel puțin avantajul de a fi unele și aceleași pentru toți, și nu dau, ca în Franția, spectacolul anarhice aplicațiuni a 60 de obiceiuri locale și a 300 de legislațiuni deosebite, care își împărțeau teritoriul acestei mari națiuni. Afară de aceasta, ce sunt penalitățile române pe lângă oarbele rigori ale legilor streine? Ce însemnează severitatea lor pe lângă sângeroasa absurditate a cestiunei, mântuitoare pentru culpabilul robust și fatală mai ales nevinovatului? Nicăiri, în aceste pravile, nu vom găsi, ca în ale altor țări, dispozițiuni care să autorise procesele instruite contra cadavrelor sau contra memoriei unui răposat. Nicăiri în ele nu vom găsi sforțări de imaginațiune pentru a se inventa chinuri necunoscute și a se procura ast-fel poporului satisfacțiunea de a vedea pe semenii săi agonizând în cele mai spăimântătoare suferințe. Și dacă, pentru o crimă, otrăvirea, infamia unei condemnațiuni se resfrângea și asupra celor-l-alți membrii a familiei condemnatului, printr'un fel de aplicațiune legală a dogmelor păcatului

originar, apoi nicăiri, nici în ele, nici în deprinderile țarei, conservate de tradițiune, nu vom da peste uzul de a se sustrage justiției, prin ordine de încarcerare emanând de la Domn sau prin otrăviri arbitrare, culpabili a căror desoanare ar fi căzut pe o familie nobilă, și care, în administrațiunea justiției franceze, întrunia, după cum zicea așa de bine Prévost-Paradol, cele mai odioase abuzuri de putere semnelor de neputință celor mai ridicule.

Dar ast-fel încă cum erau, ele turbură conștiința filosofului și a cugetătorului. Să mulțumim Cerului că acele timpuri au trecut și că ne bucurăm de o legislațiune care nu mai e compatibilă cu jertfele umane oferite zeului răsbunării! Sub soarele cuceririlor spiritului modern, moravurile s'au îndulcit și prejudecățile au fost smulse din inima omului. Astăzi, penalitățile au atins pretutindeni un nivel, pe care nimeni nu cutează să l ridice fără teamă de les-civilizațiune. Și dacă pedeapsa cu moarte mai există la câte-va alte națiuni, să ne felicităm că am avut curajul să o ștergem din legile noastre. Printr'aceasta am fost demni continuatori ai bătrânilor noștri criminaliști, care, după cum am arătat, în vremile când lumea întreagă gemea sub cruzimele cele mai revoltătoare, știură să respecte miserabilele slăbiciuni ale naturei omenești, pe cât necesitățile și ideile epocii în care trăiau le permisera. Printr'aceasta încă am afirmat setea de progres și de civilizațiune de care națiunea română e animată și am dovedit că pe calea binelui știm să mergem alături chiar cu cei mai buni.

CIRU ECONOMU

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I.

Audiența de la 28 Septembrie 1907

Președenția D-lui R. N. OPREANU, Consilier

Preotul G. Ionescu cu Gh. Zamfirescu ș. a.

Prescripțiune. — Pământ rural. — Preoți. — Dacă preoții pot dobândi prin prescripțiune un pământ rural. — (Art. 4 și 7 din legea rurală de la 1864 și art. 1 legea interpretativă din 1879).

Prescripția fiind un mijloc de dobândirea proprietății, ea nu poate să fie invocată de cât de acela care are condițiile cerute de lege, pentru a dobândi proprietatea unui imobil.

Ast-fel, preoții ne putând dobândi un pământ dat în virtutea legii rurale, ei nu pot nici prin prescripție a dobândi asemenea pământ.

Decizia No. 302/907. — Respins recursul făcut de Preotul G. Ionescu, contra sentinței tribunalului

Dâmbovița No. 364/906, dată în proces cu Gh. Zamfirescu și alții.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat T. Săulescu în dezvoltarea motivului de casare;

Pe d-l avocat V. Baranga în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Exces de putere și violarea art. 1890, 1864 și 1865 C. civ. În adevăr am invocat înaintea tribunalului Dâmbovița în apel prescripțiunea de 30 ani, cerând a dovedi prin martori, că atât autorul meu cât și eu neîntrerupt am posedat pământul ce se revendică, înainte de improprietărire și până în momentul judecății. Tribunalul a admis proba testimonială, și martorii propuși de mine s-au ascultat, din depozițiile cărora tribunalul printr'un considerant al sentinței atacate cu recurs constată posesiunea mea unită cu a autorului meu d'înainte de improprietărire și până în momentul judecății și prin urmare prescripția. Odată constatat acest fapt al unei posesiuni de mai mult de 30 ani, tribunalul în loc de a-mi da câștig de cauză și a respinge acțiunea, din contră respinge apelul meu, motivând printr'un considerant al sentinței; 1) Că nu stabilesc epoca începerii posesiunii în mod precis, când ea este foarte stabilită și precisă, cel puțin data improprietăririi anul 1864 ce însuși tribunalul stabilește prin considerentul arătat mai sus; 2) că, chiar dacă ar fi stabilit acest lucru, apoi prescripția a fost întreruptă prin faptul că la 1882 s'a făcut hotărnicia pământurilor locuitorilor față de vecini și prin această judecată s'a întrerupt cursul prescripțiunei, întrerupere căria nu'i găsim nici un rost și nici tribunalul nu se ostenește mult a o pune în evidență».

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată că Zamfir Vlad a făcut cerere de revendicare a unui pogon de pământ din acelea cu care a fost improprietărit după legea rurală, pământ pe care-l stăpânește pe nedrept recurentul, Preotul G. Ionescu; că, în contra acestei cereri, recurentul s'a apărat invocând prescripția de 30 ani, începută de autorul său și continuată de dânsul;

Considerând că prescripția fiind un mijloc de dobândirea proprietății, ea nu poate să fie invocată de cât de acela care are condițiile cerute de lege pentru a dobândi proprietatea unui imobil;

Considerând că în speță este necontestat după cum au stabilit în fapt și instanțele de fond, că pământul de prigonire este dat în virtutea legii rurale din 1864;

Considerând că din combinarea art. 4 și 7 din acea lege cu art. 1 din legea interpretativă din 1879, rezultă că înstreinarea pământurilor rurale nu este permisă de cât către comună sau către sătenii cultivatori de pământ, cari se găsesc în condițiunile cerute de acele legi; că, prin sătenii cultivatori de pământ legiuitorul nu a putut să înțeleagă de cât pe sătenii cari au ca profesie principală și obicinuită cultura pământului cu propriile lor mâini, iar nu și pe preoți, a căror principală și obicinuită profesie este cu totul alta de cât cultura pământului;

Că, prin urmare, preoții nu pot să dobândească prin prescripție pământ dat în virtutea legii rurale; că acest principiu fiind de ordine publică se poate invoca pentru prima oară la Curtea de casație și chiar din oficiu de Curte;

Considerând că, odată stabilit acest principiu este fără interes a cerceta dacă bine sau rău trib. a decis că prescripția invocată de recurent ar fi întreruptă, de oare-ce în speță recurentul nici nu putea să invoace prescripția, ast-fel că motivul de casare care se referă la calcularea prescripției și întreruperea ei, este nefondat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Audiența de la 5 Octombrie 1905

Președenția D-lui CHR. PHEREKYDE, Prim-Președinte

Firma Eschenasy & Cohen cu M. Török

Contract de locațiune. — Clauza rezolutorie expresă. — Dacă proprietarul în favoarea căruia s'a stipulat asemenea clauză, poate renunța la dânsa. — Omisiune esențială.

Proprietarul, în favoarea căruia s'a stipulat clauza rezolutorie expresă, poate renunța în mod tacit sau expres la această clauză.

Prin urmare, instanța de fond săvârșește o omisiune esențială când nu se pronunță asupra unui asemenea mijloc de apărare, invocată înaintea sa.

Decizia No. 311 907. — Casată, după recursul făcut de firma Eschenasy & Cohen, decizia Curței de apel din București s. I. No. 198/907, dată în proces cu M. Török.

Curtea,

Ascultând pe d-l av. B. Cernea, în dezvoltarea motivului al II-lea de casare, declarând că renunță la motivul I;

Pe d-l avocat I. Niculescu, în combateri;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

II. «Fiind chemat în judecată de d-l Török, pentru a se pronunța contra mea evacuarea imobilului din calea Victoriei 51 pe care îl ocup cu chirie de la d-sa pentru motivul că nu am achitat la termenul de 23 Martie 1907, întreaga chirie a semestrului 23 Aprilie — 26 Octombrie 1907, la aceasta am opus că de și contractul prevede clauza rezolutorie expresă, însă d-l Török proprietarul imobilului a renunțat tacit la acea clauză rezolutorie expresă prin faptul că în mod constant de la începutul punerii în executare a contractului până azi d-sa a primit chiria posterior termenilor fixate pentru plata chiriei. Întreaga doctrină și jurisprudență sunt de acord în a spune că în asemenea împrejurare există renunțare tacită la clauza rezolutorie expresă Curtea de apel însă nici nu discută măcar aceste opuneri ale mele, comitând cu modul acesta o omisiune și anume o omisiune esențială, pentru că în cazul când ar fi discutat aceste opuneri ale mele, de sigur că soluțiunea nu ar mai fi fost aceea pe care a dat-o prin deciziunea atacată cu recurs».

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată că intimatul în recurs, M. Török, pe baza legii asupra drepturilor proprietarilor, a cerut ca firma Eschenasy et Cohen, locatara sa în imobilul din calea Victoriei 51, să fie obligată la evacuare de îndată, pe motiv de neplata chiriei la termenul fixat prin contractul de închiriere, cum și la plata sumei de 800 lei, echivalentul chiriei până la 26 Octombrie curent;

Că în apel, Curtea de fond, a admis acțiunea ca întemeiată;

Având în vedere că firma recurentă a opus ca mijloc de apărare dinaintea Curții de fond, că de și contractul prevede clauza rezolutorie expresă, însă proprietarul Török a renunțat tacit la această clauză, prin faptul că în mod constant, de la începutul punerii în executare a contractului și până acum, a primit chiria posterior termenelor fixate pentru plata chiriei;

Considerând că proprietarul în favoarea căruia este stipulată clauza rezolutorie expresă, poate renunța în mod tacit sau expres la această clauză;

Considerând că Curtea de fond neocupându-se prin deciziunea atacată, de acest mijloc de apărare invocat de recurentă, a comis o omisiune esențială, de oare-ce dacă s'ar fi putut stabili renunțarea din partea proprietarului Török la clauza rezolutorie expresă din contract, nu se mai putea admite acțiunea care face obiectul procesului de față de cât în baza și după regulile dreptului comun, adică a condițiunei rezolutorie tacite;

Considerând că ast-fel fiind, mijlocul de casare invocat se găsește întemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

Audiența de la 15 Octombrie 1907

Președinția D-lui CH. PHEREKYDE, Prim-Președinte

Ministerul Lucrărilor Publice cu Stamate Dinescu

Privilegiu și ipotecă. — Stingerea lor prin prescripțiune. — Distincțiunile sub care se pot stinge prin prescripțiune. — Inscricțiuni luate de debitor. — Dacă întrerup cursul prescripțiunii stabilită prin lege în favoarea debitorului. — Ipoteca stinsă prin prescripțiune. — Dacă reînnoirea ei poate produce vre-un efect. — Dacă întreruperea prescripțiunii se poate întinde de la o persoană la alta. — (Art. 1800, 1866 și 1873 C. civil).

1. Conform art. 1800 al. 4 C. civil, privilegiile și ipotecile se sting prin prescripțiune cu următoarea distincțiune: atunci când bunurile se află încă în posesia debitorului, prescripțiunea este câștigată prin expirarea timpului desfipt pentru prescripțiunea acțiunilor ce rezultă din ipotecă sau privilegiu, adică 15 ani în privința rangului inscripțiunii, și prin 30 ani, conform dreptului comun, în ce privește însuși dreptul de ipotecă; atunci însă când bunul ipotecat sau supus privilegiului se găsește în mâinile unui al treilea detentor, prescripțiunea 'i este câștigată prin expirarea timpului regulat pentru prescripțiunea proprietății în favoarea sa, adăugând legiuitorul că, în caz când terțiul deținător a început a stăpâni în baza unui titlu, prescripțiunea nu începe a curge în favoarea lui, de cât din ziua când dânsul s'a înscris în registrele tribunalului ca nou proprietar.

2. Inscricțiunile luate de creditori, nu întrerup cursul prescripțiunii stabilite prin lege în favoarea debitorului sau în favoarea unei a treia persoană detentoare a imobilului.

3. O ipotecă fiind stinsă prin prescripțiune, inscripțiunile reînnoite numai au nici un efect, ne putând conserva o ipotecă ce legalmente numai există.

4. Conform art. 1866 C. civil, întreruperea prescripțiunii nu se poate întinde de la o persoană la alta.

5. Dacă conform art. 1873 C. civil, întreruperea prescripțiunii făcută debitorului principal are efect și în contra cauțiunei, această dispozițiune excepțională nu se poate întinde prin analogie și la un terți detentor, excepțiunile fiind de strictă interpretare.

Decizia 330/907. — Respins recursul făcut de Ministerul Lucrărilor Publice, contra deciziunii Curții de apel București, s. III No. 119/906, dată în proces cu Stamate Dinescu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat I. Boambă, în desvoltarea motivului de casare invocat;

Pe d-l avocat N. Alexandrescu în combateri;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

«Exces de putere și violarea art. 1865 al. a și art. 1873 comb. cu art. 1746 C. civil.

«Întreruperea civilă a prescripțiunii făcută în contra debitorului principal are efect și în contra cauțiunei, fără a distinge dacă această cauțiune personală, sau o cauțiune reală, și întreruperea prescripțiunii fiind un mod de conservare a dreptului de ipotecă, este necontestabil că întreruperea prescripțiunii obligațiunei principale are de efect să întrerupă prescripțiunea și a ipotecii care servește de cauțiune, fără a distinge dacă imobilul se află încă în mâna garantului sau este deținut de o terță persoană, pentru că dreptul de ipotecă se conservă asupra imobilelor, în orice mână va trece.

«Curtea de apel, deși constată că Statul se află în judecată

cu debitorul principal și că prescripțiunea obligațiunei principale este întreruptă, totuși neadmițând că această întrerupere are de efect să întrerupă și prescripțiunea dreptului de ipotecă, pentru că imobilul actualmente nu s'ar mai deține de către garantul ipotecar, a comis un exces de putere și a violat art. 1865 al. a și art. 1873 comb. cu art. 1746 C. civ.».

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă că antreprenorii Fliederman și Schainfeld, luând de la Stat întreprinderea construcțiunei unui pod peste apa Cricov, defunctul C. Păltineanu a garantat pentru numiții antreprenori, cu o ipotecă pe moșia sa Butimanu Bujoreanu din județul Dâmbovița, înscriindu-se acea ipotecă la Tribunalul Dâmbovița sub No. 17 din 22 Maiu 1862;

Că, mai târziu, defunctul C. Păltineanu a vândut moșia sorei sale Elena Păltineanu, transcriindu-se acea vânzare în registrul Trib. sub No. 22 din 1881;

Că apoi, la 1886, Elena Păltineanu prin act transcris în regulă a vândut și dânsa moșia lui Stamate Dinescu, intimatul de azi în recurs, stipulându-se în actul de vânzare că moșia este liberă de orice sarcini;

Că, în acest interval, Statul a reinscris ipoteca din 1862, sub No. 12 din 1885 și No. 30 din 1901;

Că, actualul proprietar al moșiei, Stamate Dinescu, voinde a și-o ipoteca la Creditul Rural, și găsind în registrele Tribunalului aceste inscripțiuni ipotecare, din cauza cărora, nu poate contracta împrumutul, a intentat în contra Statului acțiunea de față, cerând ștergerea acestor inscripțiuni ipotecare din registrele Tribunalului Dâmbovița, pe motiv că ipoteca Statului este prescrisă;

Că, în apel, Curtea de fond, a admis acțiunea ca întemeiată;

Considerând că după dispozițiunile art. 1800 al. 4 C. c. privilegiile și ipotecile se sting prin prescripțiune, făcându-se distincțiunea că, atunci când bunurile se află încă în posesia debitorului, prescripțiunea 'i este câștigată prin expirarea timpului desfipt pentru prescripțiunea acțiunilor ce rezultă din ipotecă sau privilegiu, adică prin 15 ani în ce privește rangul inscripțiunii, conform art. 1786 C. civ. și prin 30 de ani, conform dreptului comun, însuși dreptul de ipotecă, iar atunci când bunul ipotecat sau supus privilegiului, se găsește în mâinile unui al treilea detentor, cum e cazul în specie, prescripțiunea 'i este câștigată prin expirarea timpului regulat pentru prescripțiunea proprietății în favoarea sa, adăugând legiuitorul că, în cazul când terțiul deținător a început a stăpâni în baza unui titlu, — în specie actul de vânzare către Stamate Dinescu transcris la No. 55 din 25 Februarie 1836, — prescripțiunea nu începe a curge în favoarea lui de cât din ziua când dânsul s'a înscris în registrele tribunalului ca nou proprietar;

Că, în fine, prin ultimele dispozițiuni de sub acest articol, se dispune că, inscripțiunile luate de creditori nu întrerup cursul prescripțiunii stabilite prin lege în favoarea debitorului, sau în favoarea unei a treia persoane detentoare a imobilului;

Considerând că față cu dispozițiunile categorice ale sus citatului text de lege, și întru cât Curtea de fond, constată în fapt că Stamate Dinescu, în baza actului de vânzare transcris la 1886, a stăpânit neîntrerupt și cu bună credință, mai mult de 10 ani, și ast-fel potrivit art. 1895 C. civ. a prescris proprietatea moșiei în cestiune, bine a judecat Curtea de fond, că s'a stins ipoteca ce fusese constituită Statului de fostul proprietar C. Păltineanu;

Considerând că ipoteca fiind stinsă prin prescripțiune, inscripțiunile reînnoite nu mai au nici un efect, neputând conserva o ipotecă ce legalmente nu mai există;

Considerând că Statul nu poate să opună lui Stamate Dinescu întreruperea prescripțiunii rezultând din judecata urmată între dânsul, Stat, și antreprenorii

construirii podului, de oare-ce conform art. 1866 C. civ. întreruperea prescripțiunii nu se poate întinde de la o persoană la alta ;

Considerând că dacă, conform art. 1873 C. civ. întreruperea prescripțiunii făcută debitorului principal are efect și în contra cauțiunii, această dispozițiune excepțională nu se poate întinde prin analogie lui Stamate Dinescu, care este un terțiu detentor, excepțiunile fiind de strictă interpretare ;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

CONSTITUIREA SOCIETĂȚII DE PATRONAJ

PENTRU

DEȚINUȚI, CONDAMNAȚI ȘI COPII MINORI PĂRĂȘIȚI

Apelul făcut publicului de către d-l C. Rădulescu simpaticul sub Director general al închisorilor, pentru constituirea unei Societăți de Patronaj pentru deținuți și condamnați, apel ce l'am publicat în fruntea ziarului nostru No. 46 din 17 Iunie a. c., a găsit un puternic ecou.

Magistrații din București, în frunte cu Primul Președinte al maltei Curții de casație, d-l Sc. Pherikyde ; avocații, în cap cu decanul lor d-l C. G. Dissescu, sprijiniți și de concursul d-lui Ministru de justiție T. Stelian, au organizat pentru Sâmbătă 10 cor., orele 9 seara o conferință în Palatul Justiției, sala Curții cu jurați, la care a fost invitată să ia parte toată lumea cu dor d'a pune bazele pentru constituirea acestei Societăți.

Sedința s'a deschis la orele 9 seara sub președinția D-lui Sc. Pherikyde, asistat de d-l Toma Stelian, ministrul justiției și de d-l C. G. Dissescu, decanul Corpului avocaților din Ilfov.

Era o ședință solemnă și grandioasă, o adevărată sărbătoare. Toată lumea de elită și dăduse întâlnire aci : magistrați, avocați, medici, ziariști, preoți, militari, profesori, funcționari, mari comercianți. Secsul frumos era reprezentat prin tot ce societatea bucureșteană are mai de elită.

După deschiderea ședinței d-l Președinte Sc. Pherikyde a dat citire unui discurs ce l reproducem în extenso mai la vale, după care a dat cuvântul d-lui C. Rădulescu sub-director general al închisorilor, care a rostit un important discurs, ce a cules aplauzele tuturor, discurs pe care îl vom publica în întregime îndată ce d-l Rădulescu îl va scrie după notele ce le are.

După terminarea discursului, publicul din sală a semnat în registrul ce s'a deschis, pentru a fi considerați ca membrii fondatori toți cei cari au luat parte la această constituire.

Va urma o nouă ședință Sâmbătă 17 cor., tot în aceeași sală și la aceeași oră, în care se va da citire statutelor ce s'au format și se va alege consiliul de administrație.

Iată discursul d-lui Prim-Președinte Sc. Pherikyde :

Domnilor și Doamnelor,

Vă rog să primiți mulțumirile noastre cele mai călduroase pentru buna-voință ce a-ți avut de a veni în număr așa mare la chemarea noastră. Această grabă, adusă de D-niile-voastre ne arată că a-ți privit cu simpatie opera la care avem onoarea de a vă convoca, și ne asigură

că vom găsi sprijinul publicului fără de care nu putem nimic. Sprijiniți deja de persoane care ocupă în țara noastră pozițiuni înalte, avem cea mai mare speranță de a ajunge la scopul filantropic pe care l' urmărim.

Societatea care ia naștere astăzi, este chemată a face un bine foarte mare, viind în ajutorul celor nedreptățiți de soartă, reducând în mari proporțiuni suferințele celor ce sunt victimele viciilor organizațiunii sociale. Să ne punem cu toți la luptă pentru a reduce cât vom putea mai mult aceste vicii și consecințele lor, căci din nenorocire nu stă în puterea omului să le stărpească de tot. Importanța unui scop atât de înalt m'a îndemnat de a mă pune în capul bărbatilor curagioși care s'au adunat pentru a începe această mare luptă, cu ajutorul D-niilor-voastre. Inșă nu putem face nici un pas mai înainte, nici măcar să ne constituim fără a vă explica în modul cel mai lămurit scopul pe care ni l' propunem și mijloacele care credem să le întrebuițăm. Aceste explicațiuni cer a fi făcute în mod sistematic și detaliat ; am crezut că nu pot face mai bine de cât să însărcinez cu explicarea lor pe d-l Rădulescu, actualul sub-director al penitenciarelor, care a făcut un studiu special în această materie, și care a dezvoltat cea mai mare activitate în lucrările pregătitoare, pentru a ajunge la organizarea societății care se formează astăzi.

Felicitând pe inițiatorii cari au contribuit la fondarea acestei societăți de patronaj în țara noastră, țin să constat că, ori de câte ori sexul frumos — doamnele din elită — se pun în capul mișcării și dau obolul lor spre a se înființa asemenea societăți de bine faceri, aceste societăți iau viață și prosperează spre binele clasei desmoștenite și al țării chiar.

Nu ne îndoim, deci, că și Societatea de patronaj pentru deținuți, condamnați și copii părășiți, atât de mult așteptată, și ale cărei baze s'au pus în seara zilei de 10 cor., va trăi prin concursul tuturor oamenilor de bine, fără deosebire de clasă, la care inițiatorii au apelat, va prospera și va da rezultatele dorite pentru care s'a creat.

Iscond.

A apărut interesanta lucrare :

Administrația Societăților anonime, de d-l Gr. L. Trancu, avocat, Galați (vol. 176 pag.). Prețul 2 lei.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal, direct la administrația ziarului Curierul Judiciar, București, sau să plătească la prezentare numai în mîna încasatorilor : I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu matecă investite cu ștampila Curierului Judiciar.